

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

Сучасний розвиток ветеринарної медицини

2 жовтня 2025 року

Біла Церква

2025

УДК 636.09'06

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.
Варченко О.М., д-р екон. наук.
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук.
Краютієне І., доктор.
Мамедова К.Х., д-р філософії.
Власенко С.А., д-р вет. наук.
Козій Н.В., канд. вет. наук.
Василенко О.І., д-р філософії.
Комарова Н.В., д-р філософії.
Мостипан О.В., відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Сучасний розвиток ветеринарної медицини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 2 жовтня 2025 р. Білоцерківський НАУ. 78 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

виявляли тічку і осіменяли. Щодо ефективності терапії та її результати наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Ефективність лікування корів за кісто зів яєчників

Групи корів	Кількість корів у групі	Прийшли в охоту та були осіменені		Стали тільними	
		п	%	п	%
Перша	14	12	85,7**	10	71,4**
Друга	13	6	46,1	5	38,5

**P≤0,01.

У першій групі охоту проявили 85,7 % корів, а 71,4 % стали тільними. У той же час у другій групі ці показники становили лише 46,1 % та 38,5 % відповідно.

Таким чином, на основі проведеної нами роботи, ми можемо зробити висновок, що використання гормонотерапії корів за фолікулярних кіст є доволі результативним і дозволяє покращувати показники відтворної здатності корів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Contribution of key elements of nutritional metabolism to the development of cystic ovarian disease in dairy cattle / N.C. Gareis et al. Theriogenology. 2023. 197. P. 209–223. DOI:10.1016/j.theriogenology.2022.12.003. Epub 2022 Dec 5. PMID: 36525860.
2. BorŞ S.I., BorŞ A. Ovarian cysts, an anovulatory condition in dairy cattle. J Vet Med Sci. 2020. 82 (10). P. 1515–1522. DOI:10.1292/jvms.20-0381. Epub 2020 Aug 18. PMID: 32814749; PMCID: PMC7653308.
3. Regulatory RNA Networks in Ovarian Follicular Cysts in Dairy Cows: Implications for Human Polycystic Ovary Syndrome / R. Kasimanickam et al. Genes (Basel). 2025. 16 (7). 791 p. DOI:10.3390/genes16070791. PMID: 40725447; PMCID: PMC12294580.
4. Пелих К.С., Федоренко С.Я. Поширеність кіст яєчників у корів за їх неплідності. Ветеринарія, технології тваринництва та природокористування. 2019. № 3. С. 225–229. DOI:10.31890/vtpp.2019.03.30
5. Efficiency of a Modified Ovulation Synchronization Program in the Treatment of Ovarian Cysts in Dairy Cattle / D. Haldi et al. Animals (Basel). 2025. 15 (7). 995 p. DOI:10.3390/ani15070995. PMID: 40218388; PMCID: PMC11987941.

УДК 636.2.09:618.2:516-08

СЛУЧ О.В., аспірант

Науковий керівник – ВЛАСЕНКО С.А., д-р вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЗАПЛІДНЕНІСТЬ КОРІВ, ЯК ІНДИКАТОРНИЙ ПОКАЗНИК РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я МОЛОЧНОГО СТАДА

Встановлений негативний пролонгований вплив розвитку у корів післяродових субінволюції, метриту та кетоз під час пуерперію на відновлення їх статеві циклічності та заплідненість

Ключові слова. Корови, субінволюція, метрит, кетоз, заплідненість.

SLUCH O.V., postgraduate, VLASENKO S.A., doctor of veterinary sciences

Bila Tserkva national agrarian university

FERTILITY OF COWS AS AN INDICATOR OF THE REPRODUCTIVE HEALTH OF THE DAIRY HERD

Negative prolonged impact of the development of postpartum subinvolvement, metritis and ketosis in cows during the puerperium on the restoration of their sexual cyclicity and fertility has been established,

Keywords: Cows, subinvolvement, metritis, ketosis, fertility.

Менеджмент сучасної молочної ферми направлений на забезпечення інтенсивної репродукції високопродуктивних корів. В свою чергу, відтворення молочної стада, як економічна складова виробництва молока, істотно залежить від рівня заплідненості корів [1, с. 4]. Заплідненість корів визначається як відношення кількості корів, які стали тільними, до кількості осіменених і відображає не лише технологічну ефективність, а й характеризує

загалом їх фертильну здатність. Останнім часом, заплідненість розраховують за період статевого циклу корів (рівень тільності у стаді або pregnancy rate) і дедалі більше господарств орієнтуються саме на цей показник. Це статистичні дані, виражені у відсотках кількості тільних корів з числа осіменених за період 21 день і вважається, що він повинен бути більшим за 24 % [2, с. 2]. Також заплідненість може опосередковано оцінюватися за допомогою таких індикаторів, як загальна заплідненість (>60%), індекс осіменіння (<1,8 спермодоз на запліднення), частка тільних корів у стаді (25–30%) та міжотельний інтервал (до 400 днів).

На результативність осіменіння корів мають вплив численні фактори. Останні дослідження [3, с. 199] доводять, що застосування системи автоматизованого контролю рухової активності за рахунок безперервного спостереження за коровами, точної та автоматизованої ідентифікації тварин дозволяє забезпечити заплідненість корів у спонтанну охоту на рівні 63,7%, що на 17 % вище, аніж за гормональної індукції стадії збудження статевого циклу.

Відомо [4, с. 10, 11], що заплідненість знижується із віком корів (з 72 % за 1-ї лактації до 38,5 % за 5-ї і більше лактацій), із збільшенням продуктивності та залежить від вгодованості корів. Також, порушення білкового, мінерального і вітамінного обмінів та зниження кислотної ємності сироватки крові спричиняє зменшення заплідненості корів до 49,6 % [5, с. 73]. Інші дослідження засвідчують, що фертильність цілком залежить від стану здоров'я корів, найчастіше від морфо-функціонального стану яєчників, печінки, підшлункової залози, легень, селезінки та тимусу [6, с. 1, 4]. Також факторами зниження заплідненості корів визначені гнійно-некротичні ураження в ділянці пальців, мастит та метрит в анамнезі [7, с. 110, 288].

Метою нашої роботи було визначити перспективний вплив післяродової патології та субклінічного кетозу у корів на їх заплідненість. Дослідження проводили в умовах молочної ферми НВЦ БНАУ на коровах голштинської породи, після других–третьох родів, з продуктивністю 7600–8450 кг. Післяродові субінволюцію та метрит визначали трансректальною пальпацією за характером виділень з матки, її розмірами, консистенцією, ригідністю, болючістю та ехграфічними змінами в тканинах. Субклінічний кетоз встановлювали на 5-й день після родів за умістом в крові 1–2 ммоль/л β -кетонів, який визначали кетометром CareSens Dual.

У досліді були сформовані три групи корів з післяродовою субінволюцією, гострим гнійно-катаральним метритом та субклінічним кетозом та контрольну групу, яка складалася з корів без зазначеної патології у пуерперальному періоді. В усіх корів визначали термін відновлення статевої циклічності (середній день першого осіменіння, СДПО) та заплідненість після першого (ПО), другого (ДО) та третього осіменіння (ТО). Отримані дані подано у таблиці.

Таблиця – Заплідненість корів, залежно від патологій післяродового періоду в анамнезі

Групи корів з	Кількість корів	Термін від родів до прояву першої стадії збудження статевого циклу, діб, $M \pm m$	Заплідненість, %		
			після першого осіменіння	після другого осіменіння	після третього осіменіння
післяродовою субінволюцією	16	98,6 $\pm$ 1,9	30,3*	29,6	8,3
післяродовим метритом	28	107,6 $\pm$ 2,6*	25,6**	34,6	10,9
кетозом	22	72,3 $\pm$ 3,7	20,2**	18,2*	11,6
нормальним перебігом пуерперію	34	69,4 $\pm$ 2,3	64,1	58,4	26,6

Примітка: * – $p < 0,05$; ** – $p < 0,01$ відносно показників в контрольній групі.

Як видно з результатів досліджень у корів з нормальним перебігом післяродового періоду відновлення статевої циклічності відбувається за 69,4 $\pm$ 2,3 доби. Зважаючи, що у корів голштинської породи інволюційні процеси продовжуються в біля 45-ти днів, то такий СДПО можна вважати нормальним (66–80 діб). Але, за оцінки цього показника, слід

враховувати і заплідненість після ПО, яка визначає продовження сервіс-періоду, міжотельного інтервалу та інші важливі репродуктивні показники. В контрольній групі результативність першого осіменіння досягала 64,1 %, що є задовільним рівнем. В подальшому, після ДО відмічається незначне його зниження та більш ніж вдвічі – після ТО. Це можна пояснити тим, що на третє осіменіння залишаються неплідні корови із гінекологічною патологією, як правило, з хворобами матки. В усіх дослідних групах відмічалось суттєве зниження відповідних показників. Так, за акушерських хвороб СДПО наставав лише на $98,6 \pm 1,9$ та $107,6 \pm 2,6$ добу, що є критичним, а, зважаючи на вірогідно знижену заплідненість після ПО в 2,1 та 2,5 рази відповідно, створюються умови для подовження сервіс-періоду понад 141 добу і унеможлиблює щорічне отримання приплоду від цих корів. Термін відновлення циклічності корів з кетозом майже не різнився від контрольного показника, але на відміну від здорових корів, заплідненість після ПО була лише на рівні 20,2%, що достовірно менше у 3,2 рази. За ще меншої результативності ДО та ТО (18,2 % та 11,6 %) впливає, що найбільша кількість неплідних корів була саме в групі самок з кетозом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Crowe M. Hostens M. Opsomer G. Reproductive management in dairy cows - The future. Irish Veterinary Journal. 2018. 71 p. DOI:10.1186/s13620-017-0112-y
2. Захарченко В. Аналіз відтворення стада ВРХ як запорука успішності молочного бізнесу. 2020. URL:<https://www.avm-ua.org/uk/post/analiz-vidtvorennia-stada-vrh-ak-zaporuka-uspisnosti-molocnogo-biznesu-vitalij-zaharcenko>
3. Панасова Т.Г., Звенігородська Т.В., Туль О.І., Грек В.О. Ефективність осіменіння корів у спонтанну охоту, визначену за допомогою системи автоматизованого контролю їх рухової активності. Вісник ПДАА. 2021. № 4. С. 195–200. DOI:10.31210/visnyk2021.04.25
4. Чекан О.М. Науково-практичне обґрунтування корекції репродуктивної здатності за неплідності корів, зумовленої зеараленоном та деоксиніваленолом: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра вет. наук: спец. 16.00.07. Львів, 2024. 38 с. URL:<https://lvet.edu.ua/images/step/2024/04/05/avtoref.pdf>
5. Запліднюваність корів залежно від стану обміну речовин перед синхронізацією еструсу / А.Й. Краєвський та ін. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2017. № 3. С. 70–73. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/VPDAA_2017_3_16
6. Wathes D.C. Developmental Programming of Fertility in Cattle—Is It a Cause for Concern? Animals. 2022. 12. 2654 p. DOI:10.3390/ani12192654
7. Власенко С.А. Патогенетичні механізми порушень репродуктивної функції у високопродуктивних корів за гнійно-некротичних уражень в ділянці пальців: дис. ... доктора вет. наук: 16.00.05; 16.00.07. Біла Церква, 2017. 429 с. URL:https://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/specradi/disert_vlasenko.pdf

УДК 636.4.09:615.256:616.692

ОРДІН Ю.М., канд. вет. наук, **ІВАСЕНКО Б.П.**, канд. вет. наук, **ЄРОШЕНКО О.В.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

КОРЕКЦІЯ СТАТЕВОГО ДОЗРІВАННЯ У РЕМОНТНИХ СВИНОК ПРЕПАРАТАМИ СЕРГОН ПГ ТА ФСТ

Встановлено, що у нестатевозрілих свинок у 6-місячному віці, порівняно з 5-місячними тваринами, статеві системи більш „чутливі” до екзогенних гормонів, тому, використовуючи в цей час дозовану стимуляцію гонадотропними препаратами, можна домогтися прискорення статевого дозрівання і скорочення періоду становлення репродуктивної функції.

Ключові слова: ремонтні свинки, гонадотропні гормони, репродуктивна функція, статеві охоти, регуляція фертильності.

ORDIN Yu.M., candidate of veterinary sciences, **IVASENKO B.P.**, candidate of veterinary sciences, **EROSHENKO O.V.**, candidate of veterinary sciences

Bila Tserkva national agrarian university

ACCELERATING SEXUAL MATURITY IN REPAIR PIGS WITH SERGON PG AND FSH PREPARATIONS